

1. Základné údaje

1.1. Názov a kategória chráneného územia

CHKO Vihorlat bola vyhlásená v r. 1973 vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 9/1974 Zb., ktorou sa vyhlasuje chránená krajinná oblasť Vihorlat, v roku 1999 došlo k úprave hraníc vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 111/1999 Z. z., ktorou sa územie Vihorlat ustanovuje za chránenú krajinnú oblasť¹.

Výmera CHKO podľa uvedenej vyhlášky je 17 485 ha. Pre účely analýz bude používaná výmera územia podľa GIS, ktorá je 16 795 ha. Výmera podľa evidencie katastra nehnuteľností je 16 789,25 ha.

Mapa vymedzenia CHKO, ako aj chránených území, pre ktoré je vypracovaný program starostlivosti, je v prílohe č. 6.1.

1.2. Prekrýv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu

Značná časť územia CHKO Vihorlat je zároveň súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000.

ÚEV Vihorlat a ÚEV Morské oko boli zaradené do národného zoznamu ÚEV schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 239 zo dňa 17. marca 2004. Tento zoznam bol vydaný výnosom Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu a obe lokality boli zaradené do rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne. ÚEV Beňatinské a inovecké lúky a ÚEV Pod Záhumienkami boli do národného zoznamu zaradené na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 454 z 13. júla 2022 a následne zaradené do vykonávacieho rozhodnutia Komisie. Rozhodnutia Komisie boli ďalej aktualizované novšími rozhodnutiami. V súčasnosti je účinné vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2026/401 z 24. februára 2026, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania smernice Rady 92/43/EHS, pokiaľ ide o zoznam lokalít s európskym významom, a ktorým sa zrušujú vykonávacie rozhodnutia (EÚ) 2024/428, (EÚ) 2025/238, (EÚ) 2025/239, (EÚ) 2025/240, (EÚ) 2025/242, (EÚ) 2025/244, (EÚ) 2025/251, (EÚ) 2025/256 a (EÚ) 2025/257². Vyššie uvedený výnos bol zrušený **nariadením vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu**³ (ďalej len „nariadenie vlády č. 451/2023 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2024. Všetky ÚEV, ktoré sa nachádzajú na území CHKO Vihorlat, sú zaradené v prílohe uvedeného nariadenia vlády.

ÚEV Vihorlat sa plne prekrýva s CHKO Vihorlat, ÚEV Morské oko zasahuje do CHKO Vihorlat na výmere 10 961 ha. ÚEV Beňatinské a inovecké lúky a ÚEV Pod Záhumienkami

¹ <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/???pravne-predpisy/SK/ZZ/1999/111/19990601>

² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202600401

³ <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/451/20240101>

priliehajú ku ÚEV Morské oko a sú mimo územia CHKO Vihorlat. Prehľad ÚEV je v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1: Prehľad ÚEV, pre ktoré je vypracovaný program starostlivosti (stav k marcu 2026)

Názov ÚEV	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Číslo v štátnom zozname
Vihorlat	5.,2.	229,44	579
Morské oko	5.,4.,3.,2.	16 006,56	859
Beňatinské a inovecké lúky	2.	74,65	860
Pod Záhumienkami	2.	34,94	601
Spolu		<u>16 684,62</u>	

CHKO Vihorlat sa zároveň nachádza v CHVÚ Vihorlatské vrchy. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 195/2010 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy⁴, nadobudla účinnosť 15. mája 2010. S územím, pre ktoré je vypracovaný program starostlivosti, sa prekrýva časť Chráneného vtáčieho územia Vihorlatské vrchy (na výmere 21 735 ha (t. j. menšia časť z jeho celkovej výmery 48 286,2639 ha).

Časť územia CHKO Vihorlat je súčasťou **medzinárodne významného územia**. Lokalita „Karpatské bukové pralesy“ bola zapísaná do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO pod číslom 1133 ako bilaterálna lokalita (Slovensko a Ukrajina) na základe rozhodnutia Výboru pre svetové dedičstvo č. 31 COM 8B.16 na jeho 31. zasadnutí v dňoch 23. júna až 2. júla 2007 v meste Christchurch na Novom Zélande⁵. Neskôr bola rozšírená o nemecké lokality bukových lesov, s čím súvisela i zmena názvu na „Karpatské bukové pralesy a staré bukové lesy Nemecka“ rozhodnutím Výboru pre svetové dedičstvo č. 35 COM 8B.13 na jeho 35. zasadnutí v dňoch 19. až 29. júna 2011 v Paríži⁶. Rozhodnutím Výboru pre svetové dedičstvo č. 41 COM 8B.7 na 41. zasadnutí 2. až 12. júla 2017 v Krakove pristúpilo ďalších 9 krajín a názov sa zmenil na „Staré bukové lesy a pralesy Karpát a iných regiónov Európy“⁷. Územie sublokality Vihorlat bolo v r. 2020 vyhlásené za prírodnú rezerváciu (PR) Vihorlatský prales nariadením vlády Slovenskej republiky č. 237/2020 Z. z., ktorým sa vyhlasuje prírodná rezervácia Vihorlatský prales a jej ochranné pásmo (ďalej len „nariadenie vlády č. 237/2020 Z. z.“)⁸. Celá PR Vihorlatský prales sa prekrýva s CHKO Vihorlat (výmera 2 160,53 ha), ako aj s jej ochranným pásmom (246,12 ha).

CHKO Vihorlat sa prekrýva aj s ďalšími chránenými územiami **národnej sústavy chránených území**.

⁴ <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/195/20100515>

⁵ <http://whc.unesco.org/en/decisions/1314>

⁶ <http://whc.unesco.org/en/decisions/4284>

⁷ <http://whc.unesco.org/en/decisions/6879>

⁸ <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/237/20200915>

Tabuľka č. 2: Prehľad chránených území národnej sústavy, ktoré sú súčasťou CHKO Vihorlat, resp. územia, pre ktoré je vypracovaný program starostlivosti(stav k marcu 2026)

Názov CHÚ	Kategória a CHÚ	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Predmet ochrany (podľa štátneho zoznamu)	Číslo v štátnom zozname
Jovsianska hrabina	(NPR)	5.	257,58	Je vyhlásená na ochranu prirodzených lesných spoločenstiev s výskytom chránených druhov rastlín, najmä bledule jarnej (<i>Leucojum vernum</i>). Je to dubovo-hrabový les na južných svahoch Vihorlatu. NPR je zriadená na vedecké a osvetovo-výchovné účely.	579
Lysá	PR	5.	3,95	Je pozoruhodná izolovaným výskytom duba mnohoplochého a driča a veľmi vzácnymi xerothermnými lesnými a lesostep. spoločenstvami na strmých svahoch. Hojný výskyt ohrozenej kamienky modropurpurovej, ojedinelý v celej CHKO Vihorlat je kosatec trávolistý.	859
Lysák	PR	5.	4,28	Územie predstavuje vzácné teplomilné lesné spoločenstvá bukových dúbav (dub mnohoploché a žltkastý) vo vysokej nadmorskej výške - 821 m. Doteraz druhá známa lokalita vzácnnej paprade jazyka hadieho vo Vihorlate, výskyt ľalie zlatohavej, skopolie kranskej.	860
Machnatý vrch	PR	5.	3,18	Vyhlásená na ochranu rastlinného spoločenstva so vzácnym a ohrozeným zimolubom okolíkatým (<i>Chimaphila umbellata</i>) v kyslých bučinách Vihorlatských vrchov. Je to jedna zo 6 východoslovenských lokalít tohto druhu.	601
Drieň	PR	4.	11,25	Pozoruhodný výskyt v celých Vihorlatských vrchoch ojedinelých lesných a lesostepných spoločenstiev na skalnatom podloží, ojedinelé spoločenstvá dričovných a bukových dúbav. Na výhrevných vypuklých svahoch husté porasty chráneného driča, v zime sústredovanie poľovnej zveri.	854
Ďurová mláka	PR	4.	2,14	Zazemnený prírodný kruhovitý výtvar, typický pre vulkanické pohorie Vihorlat. Spolu s Postávkou, Hypkaniou a Kotlíkom je náučným objektom vývoja slatinno-rašelinných spoločenstiev na severných svahoch Vihorlatu. V súčasnosti zarastá slatinnou vegetáciou.	528
Vihorlatský prales	PR	4., 5.	2 160,54	Zabezpečenie ochrany prirodzených procesov a umožnenie prirodzeného vývoja prírodných spoločenstiev na jej území, zabezpečenie priaznivého stavu predmetu ochrany	1254
Pralesy Slovenska – Diel	PR	5.	18,60	Zabezpečenie ochrany pralesov a pralesových zvyškov.	1292
Pralesy Slovenska – Krivec	PR	5.	11,44	Zabezpečenie ochrany pralesov a pralesových zvyškov.	1312
Pralesy Slovenska – Fedkov	PR	5.	11,49	Zabezpečenie ochrany pralesov a pralesových zvyškov.	1297

Názov CHÚ	Kategória a CHÚ	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Predmet ochrany (podľa štátneho zoznamu)	Číslo v štátnom zozname
Pralesy Slovenska – Múr	PR	5.	17,99	Zabezpečenie ochrany pralesov a pralesových zvyškov.	1322
Pralesy Slovenska – Beňatinský les	PR	5.	62,37	Zabezpečenie ochrany pralesov a pralesových zvyškov.	1280
Pralesy Slovenska – Berdo	PR	5.	9,99	Zabezpečenie ochrany pralesov a pralesových zvyškov.	1281
Čierny potok	Prírodná pamiatka	5.	2,76	Vyhlásená na ochranu ojedinelých andezit. skalných útvarov v stratovulkanickej stavbe Vihorlatu na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Pomerne zriedkavé lesné spoločenstvá kyslého až nitrofilného radu v 3. až 4. lesnom vegetačnom stupni.	516
Celková výmera			2 319,98		

Poznámka: názvy druhov sú uvedené podľa znenia v Štátnom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny⁹ (v tabuľke uvádzaný ako „štátny zoznam“) podľa predpisov, ktorými boli predmetné chránené územia vyhlásené. Hlavne v prípade starších predpisov došlo k zmene názvov (napr. jazyk hadí, ktorý je pôvodným názvom pre hadivku obyčajnú (*Ophioglossum vulgatum*)).

Grafické znázornenie prekryvu CHKO Vihorlat s inými chránenými územiaми národnej sústavy, územiaми európskej sústavy chránených území Natura 2000 a územiaми medzinárodného významu je v mapách v prílohe č. 6.2.

1.3. Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov

CHKO Vihorlat podľa klasifikácie Medzinárodnej únie pre ochranu prírody (IUCN) zaradíme do **kategórie V – Chránená krajina** a menšia časť **do kategórie IV - Chránené územie**.

1.4. Vymedzenie chráneného územia (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)

CHKO Vihorlat zasahuje do dvoch krajov. V Prešovskom kraji sa nachádza v rámci okresu Humenné v katastrálnom území (k. ú.) Valaškovce a do okresu Snina v k. ú. Zemplínske Hámre, Snina, Stakčín, Kolonica, Lodomirov, Strihovce a Hrabová Roztoka. V Košickom kraji zasahuje do okresu Michalovce v k. ú. Jovsa a Poruba pod Vihorlatom a do okresu Sobrance v k. ú. Remetské Hámre, Vyšná Rybnica, Hlivišťa, Choňkovce, Podhorod' a Ruská Bystrá.

Tabuľka č. 3: Vymedzenie CHKO Vihorlat (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, k. ú.) - stav k marcu.2026

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
-----------	-------------	------------	--------------	----------	------------	-----------	-------------

⁹ <https://data.sopsr.sk/chrane-objekty/>

7	Prešovský	702	Humenné	518638	Valaškovce - sever	879703	Valaškovce - sever	
					Valaškovce - stred	992151	Valaškovce - stred	
					Valaškovce - juh	992160	Valaškovce - juh	
	709	Snina			521108	Zemplínske Hámre	873225	Zemplínske Hámre
					520802	Snina	856941	Snina
					520829	Stakčín	857807	Stakčín
					520390	Kolonica	825778	Kolonica
					520438	Ladomirov	830526	Ladomirov
					520845	Strihovce	859117	Strihovce
					520217	Hrabová Roztoka	818810	Hrabová Roztoka
8	Košický	807	Michalovce	522562	Jovsa	822850	Jovsa	
522945				Poruba pod Vihorlatom	848646	Poruba pod Vihorlatom		
809		Sobrance			523003	Remetské Hámre	851990	Remetské Hámre
					523305	Vyšná Rybnica	871290	Vyšná Rybnica
					522457	Hlivištia	816230	Hlivištia
					522503	Choňkovce	820849	Choňkovce

ÚEV Vihorlat sa nachádza v Prešovskom kraji, v okrese Humenné, v k. ú. Valaškovce – juh a Valaškovce – stred.

Tabuľka č. 4: Vymedzenie ÚEV Vihorlat (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, k. ú.) – stav k marcu 2026

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
7	Prešovský	702	Humenné	518638	Valaškovce - stred	992151	Valaškovce - stred
				518638	Valaškovce - juh	992160	Valaškovce - juh

ÚEV Morské oko zasahuje do dvoch krajov. V Prešovskom kraji zasahuje do okresu Humenné v k. ú. Valaškovce – sever a do okresu Snina v k. ú. Hrabová Roztoka, Kolonica, Ladomirov, Snina, Stakčín, Strihovce a Zemplínske Hámre. V Košickom kraji zasahuje do okresu Sobrance v k. ú. Beňatina, Choňkovce, Hlivištia, Husák, Koromľa, Koňuš, Petrovce, Podhorod', Porúbka, Priekopa, Remetské Hámre, Ruská Bystrá a Vyšná Rybnica.

Tabuľka č. 5: Vymedzenie ÚEV Morské oko (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, k. ú.) – stav k marcu 2026

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
7	Prešovský	702	Humenné	518638	Valaškovce - sever	879703	Valaškovce - sever
				709	Snina	521108	Zemplínske Hámre
		520802	Snina			856941	Snina
		520829	Stakčín			857807	Stakčín
		520390	Kolonica			825778	Kolonica
		520438	Ladomirov			830526	Ladomirov
		520845	Strihovce			859117	Strihovce
		520217	Hrabová Roztoka	818810	Hrabová Roztoka		
8	Košický	809	Sobrance	522317	Beňatina	802603	Beňatina
				522503	Choňkovce	820849	Choňkovce
				522457	Hlivištia	816230	Hlivištia
				522490	Husák	820482	Husák
				522643	Koromľa	826537	Koromľa
				522627	Koňuš	826162	Koňuš
				522899	Petrovce	846082	Petrovce
				522929	Podhorod'	847364	Podhorod'
				522953	Porúbka	848671	Porúbka
				522970	Priekopa	849847	Priekopa
				523003	Remetské Hámre	851990	Remetské Hámre
				523011	Ruská Bystrá	853607	Ruská Bystrá
523305	Vyšná Rybnica	871290	Vyšná Rybnica				

ÚEV Beňatinské a inovecké lúky sa nachádza v Košickom kraji v okrese Sobrance v k. ú. Beňatina a Inovce.

Tabuľka č. 6: Vymedzenie ÚEV Beňatinské a inovecké lúky (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, k. ú.) - stav k marcu 2026

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
8	Košický	809	Sobrance	522317	Beňatina	802603	Beňatina
				522520	Inovce	821284	Inovce

ÚEV Pod Záhumienkami sa nachádza v Košickom kraji v okrese Sobrance v k. ú. Koňuš.

Tabuľka č. 7: Vymedzenie ÚEV Pod Záhumienkami (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, k. ú.)- stav k marcu 2026

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
8	Košický	809	Sobrance	522627	Koňuš	826162	Koňuš

CHVÚ Vihorlatské vrchy zasahuje do dvoch krajov. V Prešovskom kraji sa nachádza v okrese Humenné v k. ú. Brekov, Humenné, Hažín nad Cirochou, Chlmec, Jasenov, Kamienka, Ptičie, Porúbka, Valaškovce - Stred, Valaškovce - Juh a Valaškovce – Sever a v okrese Snina v k. ú. Stakčín, Snina, Kolonica, Zemplínske Hámre, Ladomirov, Strihovce a Hrabová Roztoka. V Košickom kraji sa nachádza v okrese Michalovce v k. ú. Strážske, Staré, Poruba pod Vihorlatom, Oreské, Trnava pri Laborci, Vinné, Jovsa, Kusín, Klokočov, Kaluža a Zbudza a v okrese Sobrance v k. ú. Vyšná Rybnica, Remetské Hámre, Ruský Hrabovec, Ruská Bystrá, Hlivišťa, Podhorod', Vyšné Remety, Inovce, Choňkovce, Beňatina, Jasenov, Baškovce, Koňuš, Priekopa, Vojnatina, Porúbka, Koromľa, Petrovce, Kolibabovce, Husák, Orechová, Krčava a Vyšné Nemecké.

Územie, pre ktoré je vypracovaný program starostlivosti, zasahuje do 7 lesných celkov (LC). Z toho CHKO Vihorlat zasahuje do 5 LC – Sobrance, Snina, Vojenské lesy a majetky (VLM) Kamenica nad Cirochou, VLM Kamienka, VLM Jovsa. Na týchto LC sú vyhlásené lesné celky (LC) podľa jednotlivých užívateľov lesov. Najväčšie zastúpenie majú hospodárske lesy (10 704,54 ha), nasledujú lesy osobitného určenia (4 872,02 ha) a ochranné lesy (1 909,35 ha).

Tabuľka č. 8: Lesné pozemky podľa LC v území, pre ktoré je vypracovaný program starostlivosti (stav k marcu.2026)

LC	Hospodárske lesy (výmera v ha)	Lesy osobitného určenia (výmera v ha)	Ochranné lesy (výmera v ha)	Platnosť PSL
Sobrance	6554,35	662,8	849,02	<u>2020-2029</u>
Neštátne lesy na LHC Sobrance	2895,55		44,92	<u>2020-2029</u>
Neštátne lesy na Ublí	224,66		51,87	<u>2020-2029</u>
Snina	540,06	-	464,17	<u>2021-2030, predĺžovanie každý rok.</u>
VLM Kamenica nad Cirochou	-	1759,66	261,47	<u>2020-2029</u>
VLM Kamienka	-	693,05	55,38	<u>2023-2032</u>
VLM Jovsa	489,92	1756,51	182,52	<u>2021-2030</u>
Spolu	10 704,54	4 872,02	1 909,35	

1.5. Výmera chráneného územia

Výmera CHKO podľa uvedenej vyhlášky je 17 485 ha. Pre účely analýz bude používaná výmera územia podľa GIS, resp. podľa katastra nehnuteľností, ktorá je 16 795 ha, resp. 16 789,25 ha (stav katastra nehnuteľností k marcu 2026). Výmery ďalších kategórií chránených území európskej a národnej sústavy sú v tabuľke č. 1 a v tabuľke č. 2.

Výmera podľa druhov pozemkov za celé územie, pre ktoré je spracovaný program starostlivosti, je v tabuľke č. 9.

Tabuľka č. 9: Prehľad druhov pozemkov v území, pre ktoré je vypracovaný program starostlivosti, podľa jednotlivých okresov (podľa katastra nehnuteľností, stav k marcu 2026)

Okres	Poľnohospodárske pozemky (výmera v ha)					Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvorcia	Ostatné plochy	Spolu za okres
	Orná pôda	Záhra dy	Ovocný sad	Trvalé trávne porasty	Spolu PPF					
Humenné	0	0	0	0	0	3871,07	4,83	0,05	88,37	3964,32
Snina	0	0,98	0	77,33	78,32	1980,77	1,43	1,54	10,84	2072,93
Michalovce	0	0	0	5,09	5,09	1424,81	6,25	1,91	3,46	1441,54
Sobrance	61,72	16,97	3,68	518,35	600,73	13734,16	34,44	13,28	86,82	14469,45
Spolu	61,72	17,96	3,68	600,79	684,16	21010,82	46,97	16,78	189,51	21948

Z hľadiska vlastníckych vzťahov **prevláda štátne vlastníctvo** (vrátane pozemkov bez založeného listu vlastníctva), na 97,4 % výmery CHKO Vihorlat. Prehľad využívania pozemkov podľa evidencie katastra nehnuteľností v CHKO je uvedený v tabuľke č. 10.

Tabuľka č. 10: Prehľad foriem vlastníctva v území, podľa jednotlivých okresov pre ktoré je vypracovaný program starostlivosti (podľa katastra nehnuteľností, stav k marcu 2026)

Okres	Štátne	Súkromné	Bez LV	Mestá, obce, samosprávny kraj	Zmiešané vlastníctvo	Cirkevné
Michalovce	501,89	2,44	933,62	2,71	0	0
Sobrance	8982,07	112,44	4981,69	0,53	396,28	5,55
Snina	853,13	32,66	1172,65	4,63	10,26	0
Humenné	3964,33	0	0	0	0	0
Spolu	14301,06	147,54	7087,55	7,87	406,54	5,55